

ÜLESTÕUSMISAJA IV PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine Ap 2:14a.36-41)

Lugemine Apostlite tegude raamatust:

Neil päevil, kui Püha Vaim valati välja apostlite peale, astus Peetrus üles koos üheteistkümnega. Ta tõstis oma häält ja ütles: “Olgu nüüd kogu Iisraeli rahvas selles kindel, et Jumal on tõstnud Issandaks ja Messiaks sellesama Jeesuse, kelle teie olete risti löönud.” Kui nad seda kuulsid, käis neil valu südamest läbi, ning nad ütlesid Peetrusele ja teistele apostlitele: “Mehed-vennad, mida me peame tegema?” Peetrus aga ütles neile: “Parandage meelt ja igäuks teie seast lasku end ristida Jeesuse Kristuse nimesse, et te võiksite saada andeks oma patud ja pälvida Püha Vaimu anni. Sest see töotus on antud teile ja teie lastele ning kõikidele, kes on eemal, nii palju kui neid Jumal iganes enda juurde kutsub.”

Ning Peetrus kinnitas neid paljude teiste sõnadega ja manitses neid: “Laske end ära päästa sellest pöörasest sugupõlvest.” Aga kes tema sõna kuulda võtsid, need ristiti, ja nõnda lisati sellel päeval nende hulka ligi kolm tuhat hinge.

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps 23:1-2. 3-4. 5-6 R:1)

R: Issand on mu karjane ja mul pole millestki puudust.

Issand on mu karjane ja mul pole millestki puudust.

Haljal aasal ta laseb mul lebada,

vee äärde ta juhatab mind,

seal saan ma puhata, sest tema kosutab mu hinge.

R:

Ta juhhib mind õiget teed, oma nime väel.

Ja kui ma kõnniksin kasvõi surmavarju orus

ei karda ma kurja, sest sina oled minuga,

sinu valitsuskepp ja karjasesau annavad mulle julgust.

R:

Sina katad mulle laua minu vaenlaste nähes,

sina salvid mu pead lõhnava õliga ja täidad mu karika pilgeni.

Sinu headus ja arm on mu ümber kõik minu elupäevad,

ja ma jään Issanda kotta kogu mu eluajaks.

R:

(Teine lugemine 1Pe2 ,20b-25)

Lugemine püha apostel Peetruse esimesest kirjast:

Kui te käitute õigesti, aga saate selle eest hoope ning neid kannatlikult talute, siis toob see teile armu Jumalalt eneselt. Selle jaoks teid ju ongi kutsutud, sest ka Kristus on kannatanud ja andnud teile eeskujuga, et te käiksite tema jälgedes. Tema on see, kes ei teinud pattu, ega leitud pettust tema suust, kes ei söömanud vastu kui teda söimati. Oma kannatuse aegu ta ei ähvardanud kedagi, vaid jättis kõik tema hoolde, kes ta mõistab õiget kohut. Kristus on omaenese ihus kandnud meie patud ristipuul, et meie võiksime surra patule ja elada õigluses. Tema on see, kelle vermete kaudu olete teie terveks saanud, sest te olite nagu eksinud lambad. Aga nüüd olete teiegi pöördunud oma hingede karjase ja kaitsja poole.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 10:14)

Halleluuja. Mina olen hea karjane, ütleb Issand,
mina tunnen omasid ja minu omad tunnevad mind. Halleluuja.

(Evangeelium Jh10:1-10)

Lugemine Püha Johannese evangeeliumist:

Jeesus ütles oma jüngritele: “Tõesti, tõesti ma ütlen teile: kes ei lähe lambatarasse väravast, vaid tungib sisse mujalt, see on varas ja röövel. Aga kes läheb väravast sisse, see on lammaste karjane. Ja väravavalvur avab temale ja lambad kuulavad tema häält. Tema hüüab oma lambaid nimepidi ja viib nad välja. Ning kui ta on kõik oma lambad välja viinud, siis käib tema nende ees ja lambad tema järel, sest nad tunnevad teda häälest. Aga võõra järel nemad ei lähe, vaid põgenevad tema juurest, sest võõra häält nad ei tunne.”

Jeesus rääkis neile tähendamissõna, aga nemad ei mõistnud, mida tahtis ta neile öelda. Siis hakkas Jeesus jälle rääkima ja ütles: “Tõesti, tõesti, ma ütlen teile: mina olen lammaste värav; kõik, kes on tulnud enne mind, on vargad ja röövlid, kuid lambad ei ole neid kuulnud. Mina olen värav, ja kes minu kaudu sisse läheb, see pääseb ning käib sisse ja välja ja leiab karjamaa. Varas ei tule muu pärast kui ainult varastama, tapma ja hävitama. Aga mina olen tulnud, et teil oleks elu ülirohkesti.”

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, kust me teame, et meie oleme head inimesed? Väga lihtsalt: me tunneme inimesi, keda meie peame halbadeks, ja ennast nendega võrreldes arvamegi, et meie oleme head. Nojah, aga kui neid “halbu” ei oleks, kust me siis üldse teaksime, et meie oleme “head”? Niisiis tuleb välja, et halvad inimesed teevad meile teene, olles halvad ja võimaldades meil end nendega võrreldes uskuda, et meie oleme head. Nii et Jumalal olgu tänatud halbade inimeste eest!

Kahtlemata on see selle mõttekäigu loogika pisut pentsik, kuid me kohtame seda mujalgi: näiteks vajavad arstid haigeid ja politseinikud kurjategijaid – sest muidu poleks neil tööd ja nad võiksid seepeale ise kas haigeks jääda või kurjategijaks hakata. Igal juhul on vahel väga kasulik, kui me oskame näha seda maailma võimalikult mitmest küljest: patt algab sageli just olukordade ühekülgsest hindamisest.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, pühakirja lugemine paneb inimese võimed igakülgselt proovile. Üks võimalus on väita, et piiblis vasturääkivused puuduvad ja kui nad kusagil siiski leiduvad, siis tuleb neist osavalt mööda minna, sest muidu võib see lihtsaid hingekeksi eksitada või – mis veel hullem – tekitada ebamugavaid küsimusi. Teine võimalus on julgus kokku võtta ja vasturääkivustele siiski otse silma vaadata, ning mõista neidki osana Jumala ilmutuse tervikust.

Sageli on Jeesuse ütlemised ka omamoodi peitepildid, millest aru saamiseks tuleb leida üles õige alguspunkt. Näiteks kui meile esitatakse mingi teoreetilise mõttekäigu seletuseks võrdpilt, kus esinevad lambad ja inimesed, siis ise inimene olles tahaks ju igaüks end ka inimesega samastada. Võrdpilti süvenedes selgub aga pigem, et me peaks seda lahti mõtestama hoopis lamba vaatenurgast.

Kes on siis tänases kirjakohas see üle tara ja mitte väravast sisenev vaenlane? Vanast Testamendist leiame selle kohta hea paralleeli: kui saatat tuleb maona Aadamat ja Eevat kiusama, sisestab ta neisse mõtte, mille peale nad pole ise tulnud, öeldes naisele: “Kas Jumal on tõesti öelnud, et te ei tohi süüa mitte ühestki rohuaia puust?” Ja naine vastab: “Me sööme küll rohuaia puude vilja, aga selle puu viljast, mis on keset aeda, on Jumal öelnud: Te ei tohi sellest süüa ega selle külge puutada, et te ei sureks!” Madu aga ütleb naisele: “Te ei sure, kindlasti mitte, aga Jumal teab, et päeval, mil te sellest sööte, lähevad teie silmad lahti ja te saate Jumala sarnaseks, tundes head ja kurja.” 1Mo

3:1-5 Me teame, mis edasi juhtus, kui Eeva ja Aadam tõesti mao kavalale manipulatsioonile järele andsid. Aga pangem tähele: me ei saa madu isegi selles süüdistada, et ta oleks andnud neile nõu – ta ainult ärgitas, ja muidugi valetas. Sama kavalalt lähenevad meile kõikvõimalikud eksiõpetused, olgu nad siis religioossed, poliitilised, sotsiaalsed või keskkonna-alased.

Arvestada tuleb ka sellega, et Jeesus kasutab oma kõnedes sageli hüperboole, ülepakkumisi, mis ei lähe inimesele tuntud reaalsusega üldse kokku, nagu palk silmas, neljaksraiumine üle käte läinud sulase karistuseks ja templi uuesti ülesehitamine kolme päevaga. Samasse kategooriasse kuuluvad ka Jeesuse sõnad: “Tõesti, tõesti, ma ütlen teile: mina olen lammaste värav; kõik, kes on tulnud enne mind, on vargad ja röövliid, kuid lambad ei ole neid kuulnud.” Kuidas jääb sel juhul aga Moosese ja prohvetitega – nemad olid ju tulnud enne Jeesust, ning kahtlemata tegid nad oma parima Jumala ilmutuse seletamisel ja jäädvustamisel? Seda enam, et teisel oli Jeesus ka ise öelnud: “Ärge arvake, et ma olen tulnud Seadust või Prohveteid tühistama. Ma ei ole tulnud neid tühistama, vaid täitma. Tõesti, ma ütlen teile, ükski täpp ja ükski kriips ei kao Seadusest seni, kuni taevast ja maa püsivad, kuni kõik, mis sündima peab, on sündinud.” Mt 5:17-18

Kuidas mõista seda vasturääkivust Jeesuse sõnades? Võibolla peame taas leidma näite, mis suudaks pakkuda tema sedalaadi õpetustele loogilist seletust. Kuni 19. sajandi keskpaigani peeti aadrilaskmist universaalseks ravimeetodiks praktiliselt kõigi haiguste vastu. Kui aga inimorganismi paremini tundma õpiti, siis selgus, et ravimeetodina annab see tegelikult häid tulemusi ainult polütsütemia korral, kui organism toodab liiga palju vererakke; muude haiguste puhul on aadrilaskmine pigem kahjulik. Kahtlemata oli see teraapia omas ajas austusväärne ja sel oli ka psühholoogiline mõju, mis rahustas patsienti, kinnitas talle, et arst teab, kuidas teda ravida.

Kuid uute teadmiste tekkimisel oleks vale jääda vanade ravimenetluste juurde. Sarnaselt kasutab ka Jeesus, lähtuvalt oma kuulajate vastuvõtuvõimest, erinevaid rõhuasetusi. Kord ütleb ta, et Vana Testament oli element, mis omas ajas ja järjepidevuses jääb kogemusena alatiseks alles. Teisel korral aga sunnib ta oma kuulajaid vaatama ettepoole ja kutsub neid üles mitte jääma kinni vanasse, mis on oma aja ära elanud ega täida enam oma ülesannet.

Armsad õed ja vennad, kui meie peame ennast headeks inimesteks, võrreldes end halbadelega, siis halvad inimesed omakorda peavad sageli meid lihtsalt rumalateks – ja ennast muidugi tarkadeks. Kas nad on tõesti targad, jääb muidugi küsitavaks, kuid see ei ole meile vabanduseks, et meie tohiksime jääda rumalateks. Aamen.